ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: J. R. W., zastoupeného Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem Praha 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému: Ministerstvu vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2004, čj. 60 Az 30/2004 - 19,

takto:

I. **Kasační stížnost se zamítá.**

II. **Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 23. 1. 2004, čj. OAM-74/VL-10-17-2004. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného je vydáno v souladu se zákonem, na podkladě dostatečně zjištěného stavu věci.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“. Vzhledem k obsahu kasační stížnosti podřadil Nejvyšší správní soud stěžovatelem uvedené důvody i pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Konkrétně namítá, že se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s platnými právními předpisy a vycházel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci (dle § 3 odst. 4 a § 46 správního řádu); žalovaný řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky dle § 14 zákona o azylu, tedy podmínky zvláštního zřetele hodné, pro to, aby byl žadateli azyl udělen. Správní orgán rozhodl pouze na základě výpovědi stěžovatele a obsahu právního spisu, avšak sám nezjišťoval skutečný stav věci a neshromáždil žádné další důkazy, které by napomohly k řádnému posouzení celé záležitosti dle § 32 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu. Nemohlo tedy dojít k objektivnímu zjištění skutečného stavu. I krajský soud vycházel pouze z výše uvedených skutečností a nepřezkoumal, zda došlo k řádnému a úplnému zjištění skutkového stavu a ke správnému právnímu posouzení věci, v čemž stěžovatel spatřuje pochybení soudu. Správní orgán podřadil na základě výpovědi stěžovatele důvody pro podání žádosti o azyl jednak pod důvody ekonomické a pod důvody uvedené v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu; nesprávně posoudil skutkový stav věci, neboť podstata žádosti o azyl spočívá nikoli v ekonomickém aspektu, který zde představuje především následek neuspokojivé politické a právní situace v Čínské lidové republice nebo politické pronásledování, nýbrž v nedostatečném zaručení základních lidských práv a práva na soudní a jinou právní ochranu, které stanoví Listina základních práv a svobod a jiné mezinárodní úmluvy o lidských právech, jimiž jsou demokratické státy vázány, avšak ČLR nikoliv. Krajský soud se nezabýval tím a v rozsudku neuvedl, zda správní uvážení nepřekročilo meze zákona a zda jej správní orgán nevyložil příliš úzce. Vzhledem k tomu, že zákon o azylu blíže nevymezuje, co jsou humanitární důvody, výklad tohoto pojmu závisí na uvážení správního orgánu, které nemůže být příliš široké ani příliš zužující. Stěžovatel ve své výpovědi uvedl obavu z toho, že mu po návratu do země původu nebude zaručeno ani minimum z rozsahu základních lidských práv a svobod a že nebude postupováno v mezích zákona. Dle jeho výpovědi je zřejmé, že se nebrání policejnímu vyšetřování jím způsobené dopravní nehody, ale z jeho sdělení o postupu zraněného chodce vyplývá, že právní systém ČLR není způsobilý zajistit svým občanům dostatečnou právní ochranu. ČLR nelze považovat za bezpečnou zemi původu dle § 2 odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu, a proto zde existují důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení azylu. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně požádal, aby jeho kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu

s právními předpisy. Žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal žádost o udělení azylu dne 9. 1. 2004. Jako důvod své žádosti uvedl skutečnost, že v Číně nemohl získat zaměstnání a měl existenční problémy; proto se rozhodl odjet za prací do jiné země. Při pohovoru dne 16. 1. 2004 v p. s. V. L. uvedl, že v Číně způsobil dopravní nehodu a protože poškozený účastník této havárie od něj požadoval finanční kompenzaci, měl potíže ekonomického charakteru. Ve vlasti neměl problémy se státními orgány. Rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 1. 2004, čj. OAM-74/VL-10-17-2004 byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Při hodnocení důvodnosti předmětné námitky stěžovatele Nejvyšší správní soud vycházel z ustanovení § 12 a § 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatel v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedl, že by byl v Číně pronásledován za uplatňování

politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení.

Dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu ve znění platném v rozhodném období se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu.

Ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. V daném případě ekonomické důvody uvedené stěžovatelem ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v ustanovení § 12 citovaného zákona a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem plně ztotožňuje.

Namítá-li stěžovatel, že nebyly dostatečným způsobem zváženy důvody pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, nemůže k tomu Nejvyšší správní soud s ohledem na dikci ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout, neboť tuto námitku stěžovatel poprvé uplatnil až v kasační stížnosti, ačkoli mu nic nebránilo ji uplatnit v řízení před krajským soudem.

Posuzování žádosti o udělení azylu žalovaným se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Pokud totiž v řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v ustanovení § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení – zamítne žádost o udělení azylu, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 citovaného zákona. Tento důvod však žalovaný vůbec nebyl povinen zkoumat. Žalovaný správně zjistil, že stěžovatel uváděl pouze důvody ekonomické a zamítl jeho žádost jako zjevně nedůvodnou.

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu

nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Jak již ale bylo uvedeno výše, v posuzovaném případě byla žádost o udělení azylu stěžovatele zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 zákona o azylu a žalovaný tak vůbec nebyl povinen se důvody pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle ustanovení § 14 zákona o azylu zabývat. Nelze tedy žalovanému a následně soudu vytýkat nesprávné posouzení právní otázky, která předmětem jeho přezkumu být vůbec neměla.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z ustanovení § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Důkazní břemeno v azylovém řízení stíhá žadatele o azyl. Z žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by správní orgán byl povinen prokazovat z vlastní iniciativy žadatelova tvrzení. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že se žalovaný zabýval všemi stěžovatelem uvedenými tvrzeními. V daném případě z průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, co bylo důvodem podání žádosti o azyl, jaké skutečnosti vedly stěžovatele k odchodu z vlasti. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je seznatelným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony a je také dostatečným způsobem odůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Taktéž krajský soud se námitkou nedostatečně zjištěného stavu v odůvodnění svého rozsudku zabýval a stěžovatelem pouze v obecné rovině namítané porušení ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu v daném případě neshledal.

Taktéž s námitkou nepřezkoumatelnosti se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že mu nebylo řádně zdůvodněno, proč důvody, které uvedl ve své žádosti o azyl, nejsou hodné zvláštního zřetele. Krajský soud pouze konstatoval závěry žalovaného.

Jak vyplynulo z napadeného rozsudku, krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. a ztotožnil se s žalovaným v tom, že stěžovatel nenaplnil žádný z důvodů pro udělení azylu. Krajský soud se dostatečným způsobem vypořádal se všemi žalobními námitkami a svůj právní názor také řádně odůvodnil.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., když naopak shledal, že Krajský soud v Ostravě nepochybil, jestliže žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. prosince 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu